

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1934

Vragen van het lid **Hijink** (SP) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht dat er het afgelopen jaar een recordaantal fusies en overnames was in de zorg en dat de rol van private equity groeit* (ingezonden 7 maart 2023).

Antwoord van Minister **Kuipers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 20 maart 2023).

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat er het afgelopen jaar een recordaantal fusies en overnames was in de zorg en dat de rol van private equity groeit?¹

Antwoord 1

Het onderzoek van Deloitte waar het betreffende artikel in het Financieele Dagblad naar verwijst, heeft betrekking op het aantal fusies en overnames in de Nederlandse gezondheidszorg (zorgverleners), toeleveranciers aan de zorg (denk aan hulpmiddelen en dienstverlening) en de life sciences markt (bijvoorbeeld farma, medtech en biotechnologie). Over het geheel van deze markten heeft Deloitte geconstateerd dat in 2022 124 fusies en overnames hebben plaatsgevonden, acht meer dan het jaar daarvoor. Van deze 124 transacties hadden er 43 betrekking op de zorgverlening en 81 op de toelevering- en life sciencemarkten. Voor de zorgverlening betekent dat een afname van het aantal fusies en overnames ten opzichte van het jaar daarvoor toen er 55 transacties hebben plaatsgevonden.

Ik deel de visie van de onderzoekers van Deloitte dat commerciële activiteiten van zorgaanbieders ook positieve effecten kunnen hebben op de zorg, doordat er bijvoorbeeld meer prikkel ontstaat tot innovatie. Of om te kunnen bijdragen aan de toegankelijkheid van zorg, zeker bij schaarste in het zorgaanbod. Tegelijk realiseer ik me dat zich ook risico's kunnen voordoen, bijvoorbeeld wanneer het realiseren van (uitkeerbare) winst een groter belang krijgt dan de kwaliteit of de toegankelijkheid van zorg. Dat is uiteraard onwenselijk. Daarom is van belang dat iedere zorgaanbieder die in Nederland zorg levert, voldoet aan de Nederlandse wet- en regelgeving. Dat geldt onder andere voor de eisen rond kwaliteit van zorg door zorgaanbieders zoals vastgelegd in de Wkkgz, de bepalingen rond het winstuitkeringsverbod in de

¹ FD, 2 maart 2023, «Recordaantal fusies en overnames in de zorg, rol van private equity groeit» (Recordaantal fusies en overnames in de zorg, rol van private equity groeit (fd.nl))

Wtzi en de bepalingen over bestuursstructuur zoals vastgelegd in de Wtza. De toezichthouders in de zorg zien hierop toe.

Vraag 2

Bent u het ermee eens dat de stijging van het aantal overnames in de zorg door private equity aangeeft dat het momenteel te lucratief is voor op winst beluste investeerders om geld uit de zorg te trekken?

Antwoord 2

Het onderzoek van Deloitte laat zien dat in de zorgverlening in 2022 43 fusies of overnames hebben gespeeld. Over een langere periode is inderdaad sprake van een toenemend aantal transacties. Dat de zorg aantrekkelijk kan zijn voor partijen om te investeren in de sector heeft ook voordelen, zoals ik heb aangegeven in het antwoord op vraag 1. Wanneer commerciële activiteiten van zorgaanbieders bijdragen aan goede en passende zorg dan juich ik dat toe. Maar wel onder de voorwaarde dat de financiële belangen van aandeelhouders en andere betrokkenen niet zwaarder wegen dan de maatschappelijke belangen bij het leveren van zorg die betaalbaar, toegankelijk en van goede kwaliteit is. Iedere partij die zorg verleent in Nederland heeft zich aan de bestaande regelgeving op deze terreinen te houden, de toezichthouders in de zorg, de IGJ (inspectie Gezondheidszorg en Jeugd) en de NZa (Nederlandse Zorgautoriteit), zien daarop toe en hebben de mogelijkheid om waar nodig passende maatregelen te treffen. Daarnaast hebben inkopers van zorg (zorgverzekeraars en zorgkantoren) een belangrijke rol bij de bewaking van de doelmatigheid van de zorg in ons zorgstelsel.

Vraag 3

Bent u het ermee eens dat de stijging van het aantal overnames in de zorg door private equity een onwenselijke ontwikkeling is? Zo ja, welke stappen gaat u zetten om deze ontwikkeling tegen te gaan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Zoals ik in mijn antwoord op de vragen 1 en 2 heb aangegeven ben ik het met de vragensteller eens dat zich risico's kunnen voordoen voor de kwaliteit of toegankelijkheid van zorg wanneer aan het realiseren van (uitkeerbare) winst een groter belang wordt gehecht dan deze publieke belangen. Ook commerciële aanbieders dienen zich daarom, net als alle andere zorgaanbieders in Nederland, te houden aan de geldende regelgeving in de zorg. Alle zorgaanbieders, commercieel of niet, dienen te allen tijde de belangen van de patiënten, cliënten en/of andere belanghebbenden, de zorgorganisatie en het maatschappelijk belang voorop te stellen. Zij mogen zichzelf niet verrijken ten koste van de patiënten- en cliëntenzorg, en dienen zorggeld doelmatig te besteden. Dat vraagt om een integere bedrijfsvoering van zorgaanbieders waarbij zij ook verantwoord omgaan met keuzes rond winstuitkering. Zoals ik vaker heb aangegeven vind ik het belangrijk dat de integere bedrijfsvoering van zorg- en jeugdhulpaanbieders beter geborgd wordt en dat de publiekrechtelijke randvoorwaarden aan de bedrijfsvoering worden aangescherpt. Met deze doelstelling is het wetsvoorstel Integere bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders (Wibz) in voorbereiding². Daarnaast merk ik nogmaals op dat commerciële partijen ook een positieve bijdrage kunnen leveren aan innovatie of aan de toegankelijkheid van de zorg in Nederland. Zie ook daarvoor de antwoorden op de vragen 1 en 2.

Vraag 4

Bent u het ermee eens dat de stijging van het aantal overnames door private equity van farma- en medische technologiebedrijven aangeeft dat het momenteel te lucratief is om via deze bedrijven geld uit de zorg te trekken?

Antwoord 4

Bedrijven in de farma en medische technologie-sector leveren een product tegen een vastgestelde vergoeding. Het is vooral zaak dat we erop toezien dat er geen verschraving van aanbod, ongewenste monopolyvorming of

² Zie ook Kamerstuk 28 828, nr. 133.

prijsverhoging plaatsvindt. Fusies en overnames kunnen ook leiden tot schaalvoordelen, die zich mogelijk vertalen in een lagere prijs.

Vraag 5

Zou het niet beter zijn als de besluiten over eventuele fusies van zorginstellingen zouden worden gemaakt op basis van zorginhoudelijke afwegingen, in plaats van dat dit wordt bepaald door op winst gerichte investeerders?

Antwoord 5

Zorginhoudelijke afwegingen en de mogelijkheid om winst uit te keren sluiten elkaar niet uit. Ik ben van mening dat de maatschappelijke belangen van betaalbare, toegankelijke en kwalitatief goede zorg zwaarder moeten wegen dan de financiële belangen van aandeelhouders en andere betrokkenen. Maar de mogelijkheid van het uitkeren van winst kan die zorginstellingen die op grond van de WTZi wel winst mogen uitkeren daarbij wel prikkelen tot innovaties of andere overwegingen die de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van zorg ondersteunen.

Vraag 6

Bent u bereid om te onderzoeken hoe winsten uit de zorg kunnen worden gesloopt, waardoor de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg weer bij alle besluiten in de zorg leidend kunnen zijn?

Antwoord 6

Zoals uit mijn antwoorden op bovenstaande vragen blijkt ben ik niet voor het verruimen van het bestaande verbod op winstuitkeringen in de zorg. Wel ben ik voornemens om in het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel Integere bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders de mogelijkheid te creëren om zo nodig voorwaarden te kunnen stellen aan winstuitkeringen die risico's vormen voor de kwaliteit, beschikbaarheid of toegankelijkheid van zorg.